

Finansdepartementet
Finansmarkedsavdelingen
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

FINANSDEPARTEMENTET	
C. G. DEC. 2003.	
Saksnr.	03 12931 - 50
Arkivnr.	

OMBUD

Likestillingsombudet
Postadresse: Postboks 8048 Dep. 0031 Oslo
Kontoradresse: Grensen 5. 0159 Oslo
Sentralbord: 22 24 25 61
Telefaks: 22 24 09 01
E-post: post@likestillingsombudet.no

Deres ref

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)

Dato

2733/2003/370 KMØ/EJ

4. desember 2003

Høring – NOU 2003:23 Evaluering av regnskapsloven

Likestillingsombudet viser til departementets høringsbrev av 17. september 2003.

Likestillingsombudet har vurdert forslaget ut fra et likestillingsperspektiv, og har kommentarer til følgende to punkter i skjemaet for høringssvar:

- 24 Årsberetning
- 25 Opplysninger om lønn og annen godtgjørelse til ledende personer

Jeg har tatt stilling til hvilke utslag de foreslåtte endringene vil kunne få i arbeidet for likestilling mellom kjønnene.

Jeg går i mot forslaget om å begrense opplysninger i årsberetningen til å gjelde «det som er nødvendig for å forstå den regnskapspliktiges utvikling, finansielle stilling, resultat og risiko», og går inn for at årsberetningen også i fremtiden skal omfatte ikke-finansielle forhold. Jeg går videre inn for størst mulig åpenhet rundt opplysninger om lønn og annen godtgjørelse til ledende personer.

24 Årsberetning – utredningsens kapittel 16

Likestillingsombudet finner det underlig at det nå blir fremmet forslag om å begrense ikke-finansiell informasjon i årsberetningen. Det er bare et drøyt år siden likestillingsloven og regnskapsloven ble endret, med krav om redegjørelse for likestilling i årsberetningen. Jeg har merket meg at flertallet i utvalget utelater synspunkter som Stortinget nylig la til grunn, og går inn for å endre en lov som ennå ikke har virket i praksis. Det er først i 2004 at de første årsberetningene med omtale av likestilling vil bli lagt fram. Følgelig er det først om et års tid at man har noe som helst grunnlag for å vurdere om denne bestemmelsen bør endres. Helst bør man naturligvis la loven virke noen år før man tar den opp til ny vurdering.

Utvalget skriver på side 265:

«Utvalget registrerer at det er motstridende synspunkter om ikke-finansiell informasjon. De fleste av de instanser som ønsker å videreføre gjeldende bestemmelser er interessenter som ikke nødvendigvis kan regnes som sentrale brukere av regnskapsinformasjon generelt.»

Dette utsagnet gir inntrykk av at det ikke er noen tungtveiende grunn til å ha ikke-finansiell informasjon i årsberetningen. Det samsvarer dårlig med Ot.prp. nr 77 side 23, hvor det fremgår at «Majoriteten av høringsinstansene som uttalte seg om forslaget, støttet dette.»

Likestillingsombudet har i mange år arbeidet for en bestemmelse som forplikter virksomhetene til å jobbe med likestillingsfremmende tiltak, og som gjør det mulig å kontrollere at dette faktisk gjøres. Bestemmelsen om redegjørelsesplikt for likestilling i årsberetningen var i så måte et viktig framskritt. Å ta stilling til om ikke-finansiell informasjon skal tas ut av årsberetningen krever at det reflekteres over hvorfor det kom inn i utgangspunktet.

En vesentlig grunn til det ble bestemt at redegjørelsene for likestilling skulle inn i årsberetningen var at Likestillingsombudet skulle ha en kontrollmulighet. Departementet vurderte om det skulle innføres et krav om handlingsplaner for likestilling, men konkluderte med at det kom i konflikt med ønsket om å redusere tids- og ressurskrevende pålegg rettet mot næringslivet. Hvis man nå fjerner ikke-finansiell informasjon fra årsberetningen, for så å et lage nytt pålegg om å utarbeide andre dokumenter, vil det kunne bli mer ressurskrevende for virksomhetene enn dagens krav. I tillegg vil det bli vanskeligere for Likestillingsombudet å utføre kontroll.

Plassering i årsberetningen, gjør kontrollen lite byråkratisk både for virksomheter og håndhever. Dersom Likestillingsombudet må henvende seg direkte til virksomhetene for å få nødvendig informasjon, i stedet for til Regnskapsregisteret, vil det skape langt mer arbeid for virksomhetene. I tillegg vil det være ressurskrevende for Ombudet.

Ettersom en årsberetning ikke blir godkjent dersom man ikke har redegjort for likestilling, gir det en effekt som Likestillingsombudet med sine knappe ressurser ikke kan skape med sine stikkprøver. Dersom redegjørelsen flyttes ut av årsberetningen, mister man denne viktige sanksjonsmuligheten, noe som igjen kan utløse behov for andre sanksjonsmuligheter, for eksempel bøter jf. den svenske lovgivningen.

Utvalget har få meninger om hvor den ikke-finansielle informasjonen bør stå, men foreslår årsrapport/ledelsesrapport, som de for øvrig tidligere i utredningen har konkludert med at ikke egner seg som et pålagt dokument. I skjemaet for høringssvar går man over til å kalle det samfunnsinformasjon. Her bes det om syn på om det bør fastsettes et krav om en egen samfunnsrapport.

For Likestillingsombudet er det prinsipielt ikke noe i veien for at det lages en egen samfunnsrapport, så lenge denne rapporten gir samme effekt som redegjørelsen i årsberetningen, dvs at regnskapet ikke blir godkjent dersom man ikke har levert inn denne rapporten. Jeg stiller meg likevel tvilende til at det finnes noe godt alternativ til årsberetningen, som har høy status som offentlig dokument og er en sentral del av den bedriftsdemokratiske tradisjon. Det er særlig viktig at årsberetningen er styrets beretning om tilstanden i selskapet. Jeg er enig med utvalgets mindretall i at det vil gjøre styrets ansvar mindre tydelig, dersom informasjonen bli plassert i et annet dokument, som utarbeides av administrasjonen. De prinsippene vi har om åpenhet i vårt økonomiske system bør også vektlegges i et større perspektiv, enn til kun å omfatte informasjon som konkret beskriver tall.

Utvalget vurderer kost/nytte betraktninger for små foretak. Likestillingsombudet kan av flere årsaker ikke se at det skal være nødvendig å endre loven utfra slike betraktninger. For det

første ble dette vurdert for kort tid siden, men avvist av Regjeringen. For det andre er kravene til små virksomheter tilpasset bedriftens størrelse, slik at små virksomheters behov er tatt hensyn til.

Oppsummering

De fleste spørsmålene som reises på dette punktet ble vurdert i forbindelse med endringen av likestillingsloven og regnskapsloven i fjor. Moderniseringsdirektivet er ikke grunn god nok til å endre lovgivningen og svekke muligheten til å kontrollere at virksomheter setter likestilling på dagsordenen. De første redegjørelsene for likestilling vil foreligge i 2004 og det er under enhver omstendighet alt for tidlig å vurdere spørsmålet på nytt nå. Dette må eventuelt skje når lovgivningen har virket noen år og man kan foreta en evaluering. Likestillingsarbeidet vil antakelig bli svekket dersom plikten til å redegjøre for likestilling legges til et mindre viktig dokument enn årsberetningen.

25 Opplysninger om lønn og annen godtgjørelse til ledende personer – utredningens kapittel 17

Likestillingsombudet støtter mindretallets synspunkter, og mener at gjeldene notekrav om lønn og ytelser ikke i tilstrekkelig grad dekker informasjonsbehovet. Det vil fremme likestilling å synliggjøre lønnsforskjellene mellom kvinnelige og mannlige ledere. Dette vil være positivt både for de som ønsker å sammenlikne lønn for sin egen del, men også for publikum og for det generelle arbeidet med å fremme likestilling mellom kjønnene.

Likestillingsombudet har ingen ytterligere kommentarer til høringen, men imøteser gjerne en henvendelse fra departementet dersom det er ønskelig med ytterligere bistand herfra i forbindelse med det videre arbeidet med å ivareta likestillingsperspektivet i en ny regnskapslov.

Med vennlig hilsen

Kristin Mile
likestillingsombud

Saksbehandler: Kjetil Mørk